

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/133/131/96

- **NASTROJE SPOŁECZNE W SIERPNIU**
- **PRZEWIDYWANIE POZIOMU I TEMPJA TEGOROCZNEJ INFLACJI**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W miesiącach letnich tempo życia politycznego znacznie powolnieje. Pierwsza połowa sierpnia upłynęła jeszcze pod znakiem wakacyjnej przerwy w pracach rządu. W tym czasie znaczna część polityków wykorzystywała swoje urlopy, ale wakacyjny nastrój towarzyszył również większości społeczeństwa.

W sierpniowej stabilizacji politycznej oraz w poprzedzających badanie doniesieniach o spadku inflacji należy zapewne upatrywać źródeł odnotowanej przez CBOS¹ poprawy nastrojów społecznych.

OCENY

Ocena rozwoju sytuacji w kraju

Obserwowana od początku roku powolna, ale stała tendencja do spadku optymizmu społecznego w ocenie kierunku rozwoju ogólnej sytuacji w kraju została zatrzymana. W porównaniu z sondażem lipcowym w sierpniu nastąpił wzrost ocen pozytywnych (o 5 punktów), przy jednoczesnym minimalnym spadku ocen negatywnych (o 3 punkty). Tym samym zrównoważyły się odsetki badanych, przewidujących rozwój sytuacji w kraju w dobrym kierunku (40%) i osób będących przeciwnego zdania (40%).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (75) zrealizowano w dniach 22-27 sierpnia ‘96 na 1091-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
W dobrym	27	34	41	45	40	46	43	38	39	38	36	35	40
W złym	53	45	39	32	33	31	34	38	40	41	43	43	40
Trudno powiedzieć	20	21	21	23	28	23	24	24	21	21	21	22	19

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Pozytywnej ocenie rozwoju sytuacji w kraju sprzyja wysoka pozycja społeczna i materialna. Im wyższe wykształcenie, wyższe dochody i lepsza ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego, tym optymistyczniejsza ocena kierunku rozwoju sytuacji w Polsce². Ogólnie można więc powiedzieć, że sytuację w kraju postrzega się z perspektywy własnej pozycji społecznej. Oceny pozytywne najczęstsze są wśród uczniów i studentów (67%), osób z wyższym wykształceniem (56%), wśród badanych osiągających relatywnie najwyższe dochody (60%) oraz oceniających swoje warunki materialne jako dobre (58%). Zadowolenie z kierunku rozwoju sytuacji w kraju częściej niż pozostali wyrażają także najmłodszy respondenci, kadra kierownicza i inteligencja oraz urzędnicy niższego szczebla (po 51%).

Osoby znajdujące się w złej sytuacji ekonomicznej (najniżej zarabiający, oceniający negatywnie warunki materialne swoich rodzin) oraz respondenci mniej wykształceni i nisko kwalifikowani częściej niż inni są niezadowoleni z rozwoju sytuacji w Polsce. Taką opinię wyraża też połowa bezrobotnych (50%) i rolników (50%). Jednocześnie niemal co trzeci rolnik (30%) dystansuje się wobec oceny bieżącego rozwoju wydarzeń w kraju.

Wizja kierunku rozwoju sytuacji związana jest z orientacją polityczną ankietowanych oraz ich stosunkiem do rządu. Osoby o lewicowych sympatiach politycznych znacznie częściej (52%) niż zwolennicy prawicy (31%) są optymistami w tej kwestii. W przypadku ocen negatywnych proporcje te ulegają odwróceniu: deklaruje je 52% zwolenników prawicy i 30% osób identyfikujących się z lewicą. Wśród respondentów o orientacji centrowej optymiści (47%) przeważają nad pesymistami (34%).

² Zob. tabele aneksowe.

Oceny pozytywne (56%) przeważają nad negatywnymi (24%) także wśród zwolenników gabinetu premiera Cimoszewicza. Natomiast większość przeciwników rządu (59%) oraz 45% deklarujących wobec niego obojętność jest zdania, że sytuacja w Polsce zmierza w złym kierunku.

Spośród potencjalnych elektoratów w przyszłych wyborach parlamentarnych największymi optymistami są zwolennicy SLD (69%). Pozytywne oceny rozwoju wydarzeń w kraju są stosunkowo częste (52%) również wśród wyborców Unii Wolności. Największy krytycyzm w ocenie sytuacji w kraju przejawia elektorat ROP oraz Akcji Wyborczej „Solidarność”: połowa przyszłych wyborców każdego z tych ugrupowań negatywnie ocenia kierunek rozwoju sytuacji w Polsce.

Ocena sytuacji politycznej i gospodarczej

W porównaniu z lipcem '96 nieco poprawiły się oceny dotyczące sytuacji politycznej i gospodarczej Polski.

W sierpniu odnotowaliśmy 5-punktowy spadek odsetka respondentów oceniających negatywnie sytuację polityczną w kraju. Nie zmienia to jednak faktu, że w ocenie tej sytuacji notowania negatywne (26%) przeważają nad pozytywnymi (15%).

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
Dobra	7	7	10	10	11	12	13	14	18	15	11	15	15
Ani dobra, ani zła	33	36	48	38	44	42	37	43	41	41	43	42	45
Zła	48	44	33	39	34	36	38	28	28	28	33	31	26
Trudno powiedzieć	12	12	9	12	12	11	12	15	13	15	13	12	13

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Ocena sytuacji w tej dziedzinie najsilniej związana jest z orientacją polityczną ankietowanych oraz ich stosunkiem do rządu i preferencjami wyborczymi. Blisko co trzeci sympatyk lewicy (30%) uważa obecną sytuację polityczną w kraju za dobrą. Przeciwnego zdania jest dwie piąte sympatyków prawicy (42%), co piąta osoba o orientacji centrowej (20%) i zbliżony odsetek zwolenników lewicy (18%). Jednak bez względu na sympatie

polityczne największą część badanych jest zdania, że sytuacja polityczna w kraju jest „ani dobra, ani zła”.

Połowa przeciwników rządu (51%), co siódmy jego zwolennik (14%) oraz prawie co czwarta osoba deklarująca obojętność wobec władzy państwowej (23%) negatywnie oceniają sytuację polityczną. Spośród przyszłych elektoratów najkrytyczniejsi pod tym względem są ci, którzy zamierzają oddać głos na Akcję Wyborczą „Solidarność” (46%). Pozytywne oceny najczęstsze są wśród potencjalnych wyborców partii tworzących obecną koalicję rządzącą: SLD (33%) i PSL (27%).

W ocenach sytuacji gospodarczej odnotowaliśmy minimalną poprawę (3-punktowy wzrost ocen pozytywnych i spadek negatywnych).

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	95					96							
Dobra	12	13	12	19	15	24	25	18	16	16	13	16	19
Ani dobra, ani zła	35	39	41	42	42	44	41	42	38	40	40	41	41
Zła	44	41	44	33	35	26	27	32	37	36	40	36	33
Trudno powiedzieć	9	7	3	6	8	7	7	8	9	8	7	7	7

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Sytuację gospodarczą Polski pozytywnie oceniają te same grupy społeczne, które wykazywały optymizm w ocenie ogólnego kierunku rozwoju kraju. Są to przede wszystkim osoby wykształcone (39%), kadra kierownicza i inteligencja (41%) oraz badani deklarujący wysokie dochody (36%) i dobrą sytuację materialną swoich rodzin (36%). Negatywne oceny sytuacji gospodarczej kraju zdecydowanie przeważają nad pozytywnymi wśród osób znajdujących się na dole drabiny społecznej i ekonomicznej (nisko zarabiających, nisko kwalifikowanych) oraz wśród rolników i mieszkańców wsi. Co ciekawe, również uczniowie i studenci, którzy wykazywali największy optymizm w ocenie ogólnej sytuacji w kraju, w opiniach o gospodarce są znacznie bardziej powściągliwi, a ich oceny wyraźnie podzielone: prawie co trzeci ankietowany z tej grupy ocenia tę sytuację pozytywnie (30%), ale 33% uważa ją za złą, a 34% twierdzi, że jest ona „ani dobra ani zła”.

Wśród sympatyków lewicy jest niemal tyle samo notowań pozytywnych (25%), co i negatywnych (27%). Natomiast wśród osób o orientacji centrowej i prawicowej opinie negatywne o sytuacji polskiej gospodarki (odpowiednio 35 i 38%) znacznie przeważają nad pozytywnymi (odpowiednio 21 i 17%).

Przyszli wyborcy ugrupowań politycznych wchodzących w skład obecnej koalicji rządowej bardzo różnią się między sobą opiniami dotyczącymi stanu polskiej gospodarki. Pozytywne noty wystawia gospodarce 38% wyborców SLD i 15% elektoratu PSL. Zwolennicy PSL (45% ocen negatywnych) oceniają sytuację gospodarczą Polski najkrytyczniej spośród potencjalnych wyborców wszystkich ugrupowań politycznych. Pamiętając, że najgorzej oceniali gospodarke rolnicy i mieszkańcy wsi, nie możemy być zaskoczeni, że elektorat partii, która w swój program ma wpisana ochronę interesów wsi i rolnictwa, również przyjmuje krytyczną postawę.

Ocena sytuacji w zakładach pracy

Poprawie nastrojów społecznych oraz poprawie opinii o sytuacji politycznej i gospodarczej kraju towarzyszy pogorszenie ocen dotyczących sytuacji w macierzystych zakładach pracy ankietowanych.

W porównaniu z lipcem '96 wyraźnie wzrósł odsetek respondentów (o 9 punktów) oceniających negatywnie sytuację swoich zakładów pracy. Odsetek osób niezadowolonych z tej sytuacji (36%) jest więc największy od początku bieżącego roku.

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
N=	573	568	600	587	615	581	597	579	566	599	572	543	545
Dobra	32	33	33	40	38	40	39	35	39	38	38	37	36
Ani dobra, ani zła	34	31	29	29	32	28	30	31	32	30	27	32	26
Zła	32	32	34	27	28	30	27	30	27	30	32	27	36
Trudno powiedzieć	3	3	4	4	2	2	4	3	2	2	3	4	2

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Najkrytyczniej postrzegają sytuację swoich zakładów pracownicy sfery budżetowej (46% ocen negatywnych), najlepiej zaś - pracownicy sektora prywatnego (49% ocen pozytywnych). Wśród pracowników zakładów państwowych oceny pozytywne (43%) przeważają nad negatywnymi (34%).

Ocena warunków życia i warunków materialnych gospodarstw domowych

W ciągu ostatniego miesiąca nie zmieniła się ocena warunków życia respondentów i ich rodzin. Największy odsetek badanych (54%) deklaruje życie na poziomie średnim. Co czwarty ankietowany ocenia warunki, w których żyje jego rodzina, jako dobre (24%), a co piąty - jako złe (21%). Taka tendencja utrzymuje się, z niewielkimi wahaniami, od początku roku.

Tabela 5. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	X I(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
Dobrze	18	19	20	24	22	23	24	24	22	25	24	22	24
Ani dobrze, ani źle	54	55	56	53	58	56	55	53	55	52	53	55	54
Źle	27	26	24	23	20	20	21	23	23	23	23	22	21
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Stabilnym ocenom warunków życia towarzyszy poprawa opinii o kondycji materialnej gospodarstw domowych, co wyraża się przede wszystkim 5-punktowym spadkiem odsetka ocen negatywnych.

Tabela 6. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego?

Czy są one:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
Dobre	18	16	19	17	21	20	20	21	16	23	20	18	20
Ani dobre, ani źle	44	47	46	45	47	47	48	42	47	44	45	45	48
Złe	38	36	34	38	32	33	32	37	37	33	35	37	32

Blisko połowa badanych (48%) ocenia kondycję materialną swoich gospodarstw jako średnią. Odsetek osób niezadowolonych ze swoich warunków finansowych (32%) przeważa nad odsetkiem tych, którzy oceniają je jako dobre (20%).

Opinie o własnych warunkach materialnych najsilniej związane są z wykształceniem ankietowanych: im wyższe wykształcenie, tym większy odsetek deklarujących dobre warunki finansowe i tym mniejszy odsetek żyjących w niedostatku.

PROGNOZY

Przewidywanie zmian sytuacji w kraju oraz różnych sfer życia publicznego

Niewielkiej poprawie nastrojów społecznych w ciągu ostatniego miesiąca nie towarzyszą znaczące zmiany w prognozowaniu najbliższej przyszłości. Nadal tyle samo respondentów przewiduje poprawę (20%), co i pogorszenie (19%) sytuacji w kraju, chociaż zaznaczył się minimalny wzrost (o 3 punkty) odsetka optymistów. Połowa ankietowanych nie oczekuje żadnych zmian.

Tabela 7. A jak Pan(i) sądzi, jak to będzie w ciągu najbliższego roku? Czy spodziewa się Pan(i), że sytuacja w Polsce - ogólnie rzecz biorąc - poprawi się, pogorszy się czy też nie zmieni się?

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań											
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95				'96							
Poprawi się	19	19	27	29	31	30	27	20	23	18	17	20
Nie zmieni się	48	51	45	43	44	47	50	51	50	51	55	50
Pogorszy się	18	16	10	15	13	11	14	20	18	20	18	19
Trudno powiedzieć	15	14	18	14	12	12	9	9	9	11	10	11

Ogólnie można skonstatować, że im lepsza deklarowana osobista sytuacja społeczna i materialna, tym więcej respondentów wykazujących optymizm w prognozowaniu rozwoju wydarzeń w Polsce. Największy optymizm deklarują sympatycy lewicy (33%) oraz elektoraty obecnych koalicjantów rządowych: SLD (39%) i PSL (32%).

Nie zmieniły się prognozy dotyczące rozwoju sytuacji politycznej i gospodarczej Polski. Podobnie jak w przewidywaniu rozwoju sytuacji w kraju, tak i w prognozach dotyczących polityki i gospodarki połowa respondentów nie oczekuje żadnych zmian.

Tabela 8. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
Poprawi się	20	22	27	32	30	35	34	26	21	22	16	17	18
Nie zmieni się	43	45	42	32	35	37	40	47	52	49	54	55	52
Pogorszy się	12	9	8	16	16	11	10	10	11	13	13	12	12
Trudno powiedzieć	25	24	23	19	19	17	16	17	15	16	17	16	17

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Tabela 9. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
Poprawi się	25	27	33	38	35	39	38	32	25	25	22	24	24
Nie zmieni się	45	44	41	36	38	39	41	44	46	47	50	51	50
Pogorszy się	11	10	7	10	12	8	8	10	14	14	16	14	14
Trudno powiedzieć	18	19	19	16	15	14	14	14	14	14	12	12	12

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Mimo znacznego pogorszenia ocen sytuacji w macierzystych zakładach pracy, prognozy dotyczące tej sfery życia publicznego pozostały na nie zmienionym poziomie.

Tabela 10. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
N=	573	565	600	591	624	584	603	584	567	597	573	546	542
Poprawi się	26	30	26	31	33	30	30	26	21	23	25	24	22
Nie zmieni się	41	44	48	44	43	46	47	48	49	47	50	49	49
Pogorszy się	15	13	11	11	12	12	11	13	16	17	15	18	19
Trudno powiedzieć	18	13	15	14	12	12	12	13	13	13	10	9	10

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Największy optymizm w prognozowaniu przyszłości własnego zakładu pracy wykazują pracownicy sektora prywatnego (35%). Jednocześnie wśród nich jest najmniej pesymistów, spodziewających się pogorszenia sytuacji (13%). Z obawą i niepokojem oczekuje przyszłości swego miejsca zatrudnienia co czwarty (25%) pracownik sfery budżetowej i niespełna co trzeci (29%) przedstawiciel kadry kierowniczej i inteligencji.

Minimalnie (o 3 punkty) wzrósł społeczny optymizm w prognozowaniu warunków życia w najbliższej przyszłości. Poprawy w tej dziedzinie spodziewa się co piąty ankietowany (20%), pogorszenia - niemal tyle samo (18%). Największa część ankietowanych (48%) nie oczekuje żadnych zmian.

Tabela 11. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'95					'96							
Lepiej	20	20	25	25	25	27	27	24	20	20	18	17	20
Tak samo	46	48	46	47	41	44	42	49	47	46	49	51	48
Gorzej	20	15	13	12	15	13	13	15	18	18	18	17	18
Trudno powiedzieć	15	16	16	15	19	15	18	12	14	16	15	15	14

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Poprawę warunków życia częściej od innych przewidują osoby deklarujące dobre warunki materialne (34%). Respondenci niezadowoleni ze swojej sytuacji materialnej częściej niż pozostali spodziewają się dalszego pogorszenia warunków życia (29%).

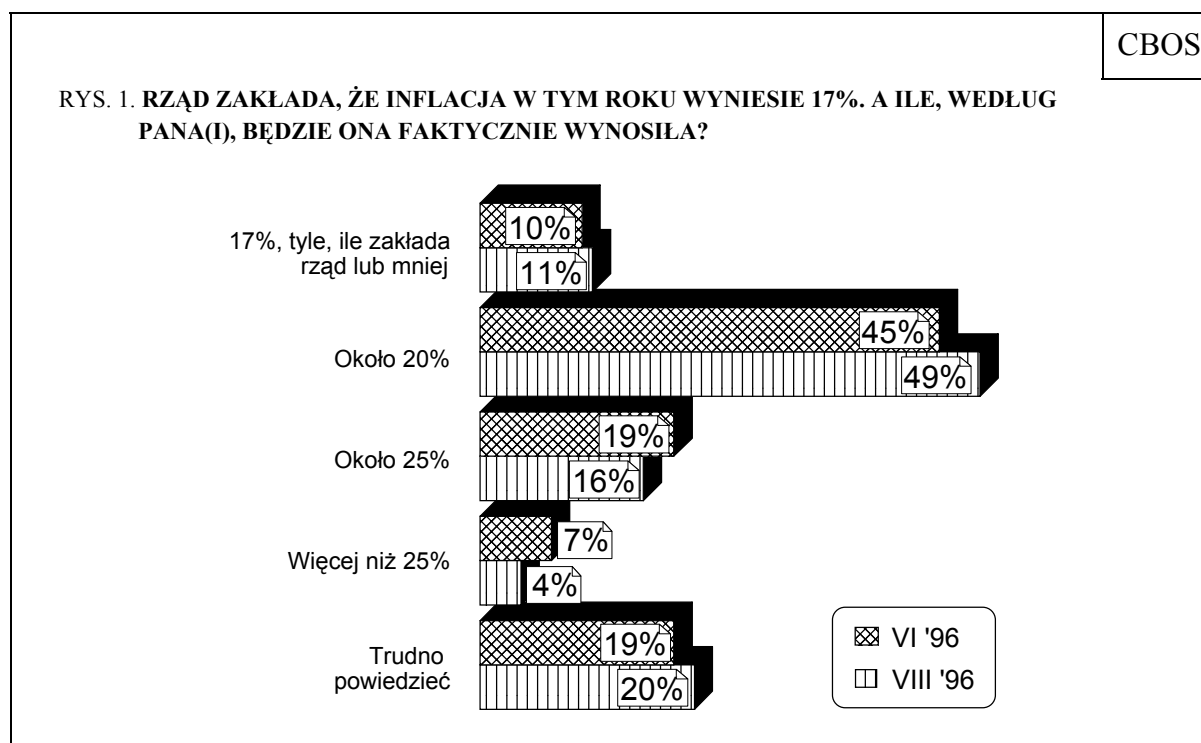
PRZEWIDYWANIE POZIOMU I TEMPY TEGOROCZNEJ INFLACJI

Poziom inflacji

Dla stanu nastrojów społecznych ważne są przewidywania dotyczące poziomu i tempa inflacji. Optymizm lub pesymizm pod tym względem wiąże się zarówno z ogólną oceną sytuacji w kraju, jak i ze stosunkiem do obecnego rządu i jego działalności. Po raz drugi w tym roku respondenci oceniali przewidywany przez rząd wzrost cen w roku bieżącym oraz wyrażali opinię o tempie inflacji³.

³ Wyniki poprzedniego sondażu CBOS, przeprowadzonego w czerwcu br., opublikowano w komunikacie

Tylko co dziewiąty badany uważa, że inflacja w tym roku wyniesie tyle, ile zakłada rząd. Prawie połowa spodziewa się natomiast, że wzrost cen przekroczy zakładany poziom inflacji, jednak w niedużym stopniu. W sumie tylko co piąty respondent obawia się, że będzie ona znacznie większa i wyniesie 25% lub więcej.

W porównaniu z wynikami sondażu czerwcowego zmalały obawy związane z wysokością inflacji, co jest niewątpliwie wynikiem rzeczywistego obniżenia się jej poziomu. Nieco częstsze są natomiast opinie, że przekroczy ona zakładany poziom w niedużym stopniu, sięgając 20%.

Zdecydowanym optymizmem - tzn. opinią, że inflacja nie przekroczy 17% - wyróżniają się młodszy respondenci, zwłaszcza najmłodszy (do 24 lat), a także uczniowie i studenci, gospodynie domowe, robotnicy. Taki zdecydowany optymizm w najmniejszym stopniu przejawiają natomiast respondenci z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz emeryci i renciści. Jeśli chodzi o poglądy polityczne, najbardziej optymistyczni są badani deklarujący poglądy centrowe, najmniej zaś - osoby o poglądach prawicowych.

Optymizm umiarkowany - przewidywanie, że inflacja wyniesie około 20% - jest tym częstszy, im wyższe wykształcenie badanych (V Cramera = 0.19) oraz im lepsza ocena własnych warunków materialnych; jest też znacznie częstszy wśród osób o wysokich dochodach. Charakteryzuje się nim zwłaszcza kadra kierownicza i inteligencja (71%). Najrzadziej występuje na wsi, wśród rolników, robotników niewykwalifikowanych, emerytów i rencistów. Trzeba przy tym zaznaczyć, że około jednej trzeciej rencistów i emerytów oraz robotników i rolników nie ma zdania w tej sprawie. Umiarkowanemu optymizmowi sprzyjają zarówno lewicowe, jak i prawicowe poglądy polityczne.

Pesymizmem w ocenie tegorocznego poziomu inflacji wyróżniają się pracownicy fizyczno-umysłowi, robotnicy wykwalifikowani i prywatni przedsiębiorcy. Im gorsza ocena własnych warunków materialnych, tym większy też pesymizm co do poziomu inflacji (V Cramera = 0.12). Prawicowe i centrowe poglądy polityczne dwukrotnie częściej wiążą się z pesymistyczną oceną niż lewicowe.

Opinie o spodziewanym poziomie inflacji wykazują związek nie tylko z poglądami politycznymi badanych, ale też - jak można było oczekiwać - ze stosunkiem do rządu (V Cramera = 0.18), zwłaszcza zaś z ocenami jego polityki gospodarczej (V Cramera = 0.25).

Zwolennicy obecnego rządu przeszło dwukrotnie częściej (12%) niż jego przeciwnicy (5%) uważają, że inflacja nie przekroczy poziomu zakładanego przez rząd, o wiele rzadziej też uważają, że inflacja wyniesie 25% i więcej (odpowiednio 15% i 27%). Jeszcze wyraźniej jest to widoczne, gdy w grę wchodzi ocena polityki gospodarczej rządu.

Tabela 12

w procentach

Rząd zakłada, że inflacja w tym roku wyniesie 17%. A ile, według Pana(i), będzie ona faktycznie wynosiła?	Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
17%, tyle, ile zakłada rząd lub mniej	16	7	6
Okolo 20%	53	51	34
Okolo 25%	12	22	12
Więcej niż 25%	2	7	5
Trudno powiedzieć	17	13	44

V Cramera = 0.25

Jednak nie tylko stosunek do rządu i jego polityki gospodarczej, ale i ogólny optymizm lub pesymizm w ocenie rozwoju sytuacji w Polsce w ciągu najbliższego roku mają związek z opiniami respondentów o spodziewanej inflacji. Mimo że przeciwnicy rządu znacznie

częściej niż jego zwolennicy sądzą, iż sytuacja się pogorszy (43% wobec 20% wśród zwolenników) i wielokrotnie rzadziej (12% wobec 64%) spodziewają się jej poprawy, jednak ogólny optymizm bądź też pesymizm w ocenie sytuacji nie pokrywa się w pełni ze stosunkiem do rządu oraz jego polityki i wywiera, jak się wydaje, samodzielny wpływ na opinie o inflacji.

Tabela 13

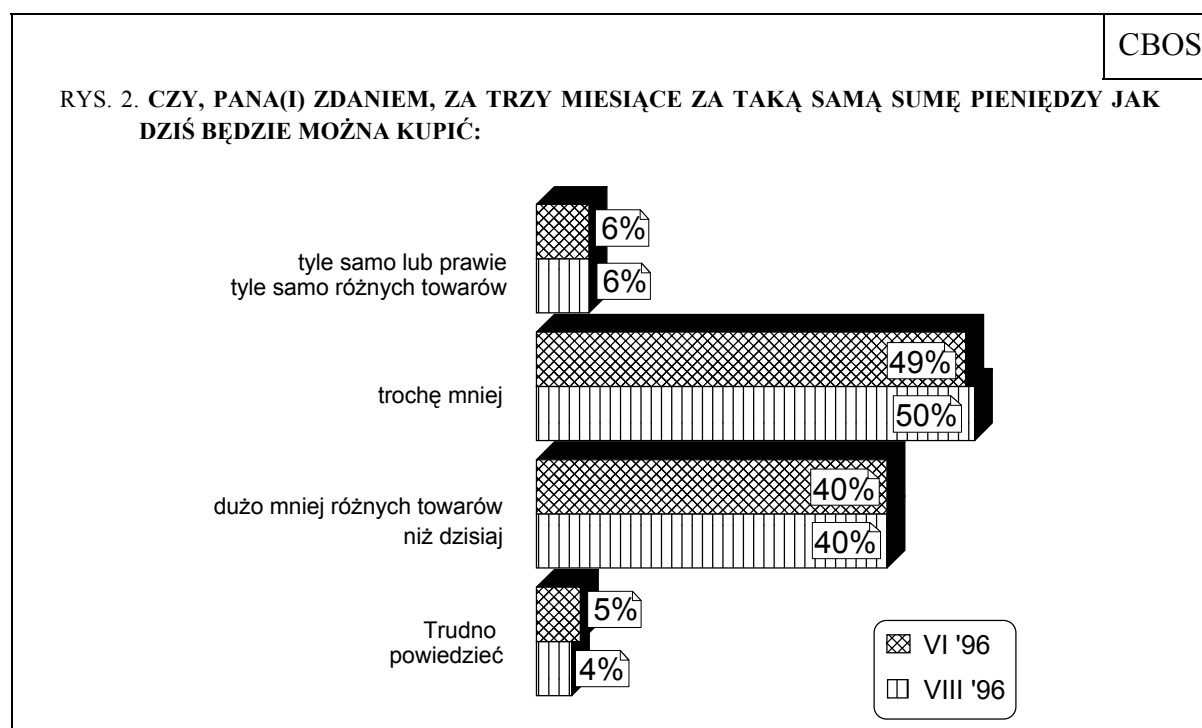
w procentach

Rząd zakłada, że inflacja w tym roku wyniesie 17%. A ile, według Pana(i), będzie ona faktycznie wynosiła?	Czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy się czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
17%, tyle, ile zakłada rząd lub mniej	15	11	6	5
Około 20%	52	54	43	28
Około 25%	10	17	21	14
Więcej niż 25%	2	3	10	5
Trudno powiedzieć	21	15	20	48

V Cramera = 0.18

Tempo inflacji

Podobnie jak w czerwcu, połowa badanych uważa, że za trzy miesiące - dysponując taką samą kwotą pieniędzy - będzie można kupić tylko trochę mniej towarów niż dziś. Umiarkowany optymizm co do względnie wolnego tempa inflacji jest częstszy niż pesymizm, a przewidywania badanych nie uległy od czerwca istotnej zmianie.

Obawy co do zmniejszania się mocy nabywczej naszych pieniędzy są tym silniejsze, im niższe wykształcenie respondentów, wiążą się też wyraźnie z oceną własnych warunków materialnych (por. tabele aneksowe). Wyrażają je najczęściej rolnicy i robotnicy, respondenci w wieku 45-64 lata, emeryci oraz mieszkańcy miast średniej wielkości (od 21 tys. do 100 tys. ludności).

Brakiem obaw charakteryzują się przede wszystkim ankietowani o najwyższych dochodach, mieszkańcy największych miast, pracownicy umysłowi i fizyczno-umysłowi, respondenci najmłodsi (do 24 lat), uczniowie i studenci.

Prawicowe poglądy polityczne nieco częściej wiążą się z pesymizmem w ocenie tempa inflacji, podczas gdy lewicowe sprzyjają umiarkowanemu optymizmowi.

Przewidywane tempo wzrostu cen

Oczekiwane tempo inflacji jest różne zależnie od rodzaju towarów. Badani mieli do dyspozycji pięciopunktową skalę, według której oceniali przypuszczalne tempo wzrostu cen kilku wybranych grup artykułów.

Tabela 14

w procentach

Nazwa produktu	Jak Pan(i) przypuszcza, czy w ciągu najbliższych trzech miesięcy ceny będą rosły:											
	nieznacznie lub wcale		bardzo wolno		raczej wolno		raczej szybko		bardzo szybko		Trudno powiedzieć	
	1		2		3		4		5			
	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII
Chleb	13	12	11	13	37	31	29	35	5	5	5	4
Mięso	10	5	9	8	36	27	34	47	5	8	6	5
Nabiał	12	9	10	10	36	37	32	33	4	6	7	6
Odzież	22	22	17	21	31	31	16	13	2	2	11	10
Środki czystości	16	18	17	19	34	37	23	17	3	3	8	6
Benzyna	5	5	5	6	19	23	46	42	12	11	13	13

Respondenci częściej spodziewają się szybkiego wzrostu cen benzyny oraz mięsa niż innych artykułów. Średnie ocen dla benzyny (3.54) i mięsa (3.48) są zbliżone do 4, a więc do oceny „raczej szybko”. Jest to wynik przewidywanego uwolnienia cen benzyny

w październiku oraz bardzo szybkiego wzrostu cen wieprzowiny w ostatnim okresie. Na dalszych miejscach są: nabiał (3.18) i chleb (3.06) - w stosunku do tych produktów przeważają oczekiwania raczej wolnego niż szybkiego wzrostu cen. Najwolniejszy wzrost cen dotyczyć będzie, zdaniem respondentów, środków czystości (2.66) i odzieży (2.47).

O wiele częstsze niż w czerwcu są przewidywania szybkiego wzrostu cen mięsa w najbliższych miesiącach (wzrost średniej ocen z 3.17 w czerwcu do 3.48 w sierpniu). Jest to przypuszczalnie efekt publikacji prasowych na ten temat. Natomiast mniejszy odsetek badanych spodziewa się szybkiego wzrostu cen benzyny. Trochę częstsze niż w poprzednim sondażu są przewidywania szybkiego wzrostu cen nabiału i chleba, a rzadsze - środków czystości i odzieży.

Prognozy długookresowe - dotyczące najbliższych dwunastu miesięcy - są podobne, gdy chodzi o różnice między poszczególnymi produktami, ale, ogólnie rzecz biorąc, respondenci spodziewają się szybszego wzrostu cen niż w ciągu trzech miesięcy w odniesieniu do wszystkich ocenianych produktów. Dają o sobie znać, jak można przypuszczać, ciągle obecne obawy związane z inflacją.

Tabela 15

w procentach

Nazwa produktu	A czy w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy ceny będą rosły:											
	nieznacznie lub wcale		bardzo wolno		raczej wolno		raczej szybko		bardzo szybko		Trudno powiedzieć	
	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII	VI	VIII
Chleb	5	5	9	9	36	35	38	39	5	5	8	8
Mięso	4	3	8	6	33	30	41	46	6	9	7	7
Nabiał	4	6	9	9	36	37	37	36	6	5	8	8
Odzież	14	16	16	23	35	33	20	15	3	3	12	10
Środki czystości	10	13	15	18	36	36	26	20	3	4	10	9
Benzyna	2	3	4	4	19	20	47	43	14	14	14	16

Jednak w porównaniu z czerwcem, sierpniowe przewidywania długoterminowe są bardziej optymistyczne. Rzadziej oczekuje się szybkiego wzrostu cen odzieży, środków czystości, nabiału oraz benzyny (średnie ocen są niższe). Nie zmieniły się przewidywania dotyczące cen chleba. Jedynie w przypadku mięsa odnotowujemy większy odsetek osób spodziewających się szybkiego wzrostu cen.

Sierpień upłynął pod znakiem niewielkiej poprawy nastrojów społecznych. Obserwowana od początku roku powolna, ale stała tendencja do spadku optymizmu społecznego w ocenie ogólnej sytuacji w kraju w sierpniu została zatrzymana. Zmieniły się też oceny dotyczące poszczególnych dziedzin życia publicznego. Odnotowaliśmy spadek odsetka niezadowolonych z sytuacji politycznej i minimalny wzrost zadowolenia z sytuacji gospodarczej. Zmniejszył się też odsetek osób negatywnie oceniających sytuację materialną swoich gospodarstw domowych.

Nie zmieniły się znacząco prognozy dotyczące najbliższej przyszłości. Największa część ankietowanych nie oczekuje żadnych zmian w poszczególnych sferach życia publicznego.

Przewidywania co do poziomu i tempa inflacji są, ogólnie rzecz biorąc, umiarkowanie optymistyczne. W porównaniu z czerwcem zmniejszyły się obawy co do jej wysokości w tym roku; niewątpliwie ma to związek z rzeczywistym zmniejszeniem się jej poziomu. Przekonania o sile nabywczej naszych pieniędzy za trzy miesiące są podobne jak w czerwcu, tzn. przeważa pogląd, że będzie ona tylko niewiele mniejsza. Stosunek do obecnego rządu, a zwłaszcza do jego polityki gospodarczej i poglądy polityczne, z jednej strony, oraz ogólny optymizm bądź pesymizm respondentów w ocenie rozwoju sytuacji w Polsce w ciągu najbliższego roku, z drugiej strony, najbardziej wiążą się z opiniami o spodziewanej inflacji.

W najbliższych miesiącach przewidujemy szybszy wzrost cen benzyny i mięsa niż innych ocenianych produktów. Spodziewamy się, że najwolniej będą rosły ceny środków czystości i odzieży. W dłuższej perspektywie - najbliższych dwunastu miesięcy - przewidujemy szybsze tempo wzrostu cen niż w najbliższym kwartale. Obawy związane z inflacją są wciąż żywe. Jednak - w porównaniu z przewidywaniami odnotowanymi w czerwcu - jesteśmy bardziej optymistyczni.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	40	19	1091
Płeć				
Mężczyźni	43	42	16	517
Kobiety	38	39	22	574
Wiek				
do 24 lat	51	39	10	151
25-34	43	40	18	193
35-44	41	43	15	242
45-54	39	35	26	173
55-64	36	45	20	145
65 lat i więcej	32	41	27	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	33	43	23	403
Miasto do 20 tys.	46	32	23	119
od 21 do 100 tys.	43	43	14	218
101-500 tys.	46	39	15	242
501 tys. i więcej mieszk.	43	36	21	109
Region				
Północny	47	40	13	122
Zachodni	45	32	22	120
Środkowozachodni	38	44	18	169
Środkowy	39	43	18	177
Wschodni	37	45	18	148
Południowo-wschodni	36	36	28	184
Południowo-zachodni	43	42	15	171
Wykształcenie				
Podstawowe	30	46	24	376
Zasadnicze zawodowe	35	49	16	289
Średnie	53	32	16	346
Wyższe	56	20	24	80
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	28	21	69
Prac. umysł. niż. szczebla	51	33	16	91
Pracownicy fiz. - umysł.	48	45	7	66
Robotnicy wykwalifikowani	41	43	15	110
Robotnicy niewykwalifik.	32	40	28	68
Rolnicy	20	50	30	72
Prywatni przedsiębiorcy	48	41	11	42
Bierni zawodowo				
Renciści	32	37	32	139
Emeryci	37	42	21	208
Uczniowie i studenci	67	20	13	59
Bezrobotni	40	50	10	102
Gospodynie domowe i inni	35	50	15	62
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	45	38	18	111
Sektor państwowy	43	39	17	127
Sektor prywatny	47	39	14	216
Spółdzielczość	35	32	33	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	24	52	24	194
151 - 225	25	54	21	156
226 - 325	41	38	21	281
326 - 425	46	38	16	193
Powyżej 426 zł	60	25	15	209
Ocena własnych war. mater.				
Złe	29	55	16	354
Średnie	40	37	23	519
Dobre	58	26	17	218
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	29	48	23	141
Raz w tygodniu	41	39	19	885
Kilka razy w roku	37	47	16	43
W ogóle nie uczestniczy	74	23	3	18
Poglądy polityczne				
Lewica	52	30	19	244
Centrum	47	34	18	314
Prawica	31	52	17	297
Trudno powiedzieć	31	45	24	233

Tabela 2. Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	45	26	13	1089
Płeć					
Mężczyźni	17	44	31	9	517
Kobiety	14	47	21	17	572
Wiek					
do 24 lat	13	51	26	10	151
25-34	11	52	27	9	193
35-44	17	47	27	9	240
45-54	18	49	26	7	173
55-64	19	35	26	20	145
65 lat i więcej	14	37	24	25	186
Miejsce zamieszkania					
Wieś	13	43	25	18	400
Miasto do 20 tys.	16	55	21	8	119
od 21 do 100 tys.	20	45	25	11	218
101-500 tys.	16	43	29	12	242
501 tys.i więcej mieszk.	13	51	30	5	109
Region					
Północny	9	58	22	11	121
Zachodni	20	42	23	15	120
Środkowo-zachodni	18	44	20	18	169
Środkowy	9	52	32	7	177
Wschodni	17	40	28	15	146
Południowo-wschodni	16	40	30	13	184
Południowo-zachodni	18	45	25	12	171
Wykształcenie					
Podstawowe	12	43	24	22	376
Zasadnicze zawodowe	15	51	25	9	288
Średnie	19	44	28	9	344
Wyższe	22	40	35	3	80
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	21	46	30	2	69
Prac. umysł. niż. szczebla	18	51	21	10	89
Pracownicy fiz.- umysł.	18	46	25	11	66
Robotnicy wykwalifikowani	16	54	26	5	110
Robotnicy niewykwalifik.	12	49	28	11	67
Rolnicy	9	47	27	16	72
Prywatni przedsiębiorcy	17	40	31	12	42
Bierni zawodowo					
Renciści	13	51	16	20	139
Emeryci	18	32	29	21	208
Uczniowie i studenci	21	48	26	6	59
Bezrobotni	7	52	31	11	102
Gospodynie domowe i inni	15	43	27	14	62
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	21	49	23	8	110
Sektor państwowy	18	51	27	4	126
Sektor prywatny	17	47	26	10	216
Spółdzielczość	8	55	36	1	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	9	43	32	16	194
151 - 225	10	46	31	13	156
226 - 325	17	46	24	13	281
326 - 425	17	50	23	10	193
Powyżej 426 zł	21	45	24	10	209
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	44	35	13	354
Średnie	16	47	22	14	519
Dobre	24	44	21	10	216
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	40	28	16	141
Raz w tygodniu	16	46	26	13	883
Kilka razy w roku	10	51	26	13	43
W ogóle nie uczestniczy	24	47	22	7	18
Poglądy polityczne					
Lewica	30	42	18	9	244
Centrum	18	53	20	9	313
Prawica	6	45	42	8	297
Trudno powiedzieć	9	39	22	30	231

Tabela 3. Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację gospodarczą? Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	41	33	6	1089
Płeć					
Mężczyźni	22	38	36	5	517
Kobiety	16	44	32	8	573
Wiek					
do 24 lat	23	41	31	6	151
25-34	19	49	30	3	193
35-44	22	43	31	5	241
45-54	16	38	42	4	173
55-64	20	37	34	8	145
65 lat i więcej	14	36	35	14	186
Miejsce zamieszkania					
Wieś	11	41	38	9	401
Miasto do 20 tys.	20	45	30	5	119
od 21 do 100 tys.	21	40	35	4	218
101-500 tys.	27	43	24	7	242
501 tys.i więcej mieszk.	26	34	36	4	109
Region					
Północny	18	44	34	4	122
Zachodni	18	35	41	6	120
Środkowo-zachodni	22	40	31	6	169
Środkowy	19	43	35	3	177
Wschodni	17	40	37	8	146
Południowo-wschodni	16	42	34	8	184
Południowo-zachodni	22	42	25	11	171
Wykształcenie					
Podstawowe	11	38	40	11	376
Zasadnicze zawodowe	17	41	37	5	289
Średnie	25	45	26	4	344
Wyższe	39	37	23	1	80
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	41	16	2	69
Prac.umysł.niż.szczebla	25	42	29	4	89
Pracownicy fiz.- umysł.	29	49	18	4	66
Robotnicy wykwalifikowani	17	40	39	4	110
Robotnicy niewykwalifik.	10	45	39	6	68
Rolnicy	4	41	48	6	72
Prywatni przedsiębiorcy	27	36	37	0	42
Bierni zawodowo					
Renciści	7	45	33	14	139
Emeryci	21	33	36	10	208
Uczniowie i studenci	30	34	33	3	59
Bezrobotni	12	48	36	4	102
Gospodynie domowe i inni	21	43	29	7	62
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	22	42	32	4	110
Sektor państwowy	17	42	38	3	127
Sektor prywatny	29	41	25	5	216
Spółdzielczość	9	54	37	0	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	9	39	43	9	194
151 - 225	11	38	46	5	156
226 - 325	17	42	34	7	281
326 - 425	23	49	24	5	193
Powyżej 426 zł	36	34	25	5	209
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	36	47	6	354
Średnie	17	44	33	7	519
Dobre	36	44	14	6	216
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	13	41	39	7	141
Raz w tygodniu	19	41	33	7	883
Kilka razy w roku	38	41	20	1	43
W ogóle nie uczestniczy	44	27	26	3	18
Poglądy polityczne					
Lewica	25	44	27	5	244
Centrum	21	40	35	4	314
Prawica	17	43	38	3	297
Trudno powiedzieć	14	38	32	16	231

Tabela 4. Czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	50	19	11	1091
Płeć					
Mężczyźni	21	49	20	10	517
Kobiety	19	52	18	12	574
Wiek					
do 24 lat	24	59	10	7	151
25-34	16	57	15	12	193
35-44	18	55	18	9	242
45-54	20	52	22	6	173
55-64	22	40	25	13	145
65 lat i więcej	21	38	24	18	186
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	48	17	19	403
Miasto do 20 tys.	26	56	14	5	119
od 21 do 100 tys.	21	51	22	5	218
101-500 tys.	21	51	20	7	242
501 tys.i więcej mieszk.	22	49	22	7	109
Region					
Północny	23	50	19	8	122
Zachodni	21	52	16	11	120
Środkowozachodni	19	60	13	8	169
Środkowy	16	50	25	9	177
Wschodni	15	54	21	10	148
Południowo-wschodni	20	42	19	19	184
Południowo-zachodni	24	47	19	10	171
Wykształcenie					
Podstawowe	15	42	23	19	376
Zasadnicze zawodowe	21	59	14	7	289
Średnie	22	53	19	6	346
Wyższe	28	47	17	9	80
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	22	49	23	7	69
Prac.umysł.niż.szczebła	19	59	13	8	91
Pracownicy fiz.- umysł.	24	53	17	6	66
Robotnicy wykwalifikowani	21	63	11	5	110
Robotnicy niewykwalifik.	12	57	22	10	68
Rolnicy	12	52	21	15	72
Prywatni przedsiębiorcy	16	68	17	0	42
Bierni zawodowo					
Renciści	19	41	19	21	139
Emeryci	24	37	26	14	208
Uczniowie i studenci	31	54	8	7	59
Bezrobotni	15	55	19	10	102
Gospodynie domowe i inni	19	52	19	10	62
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	21	54	20	5	111
Sektor państwowy	20	59	13	8	127
Sektor prywatny	19	57	16	7	216
Spółdzielczość	19	62	14	4	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	13	55	18	14	194
151 - 225 zł	8	55	24	12	156
226 - 325 zł	23	46	20	10	281
326 - 425 zł	21	52	20	6	193
Powyżej 426 zł	31	48	14	7	209
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	49	29	12	354
Średnie	21	52	16	11	519
Dobre	33	49	8	10	218
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	26	38	23	13	141
Raz w tygodniu	18	53	18	11	885
Kilka razy w roku	21	56	15	8	43
W ogóle nie uczestniczy	57	28	7	8	18
Poglądy polityczne					
Lewica	33	50	11	7	244
Centrum	20	57	15	8	314
Prawica	13	52	26	9	297
Trudno powiedzieć	15	41	23	22	233

Tabela 5. Rząd zakłada, że inflacja w tym roku wyniesie 17%. A ile, według Pana(i), będzie ona faktycznie wynosiła?

(%)

	Poniżej 17%	17%	Około 20%	25%	Więcej niż 25%	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	8	49	16	4	21	1090
Płeć							
Mężczyźni	2	9	51	16	5	16	517
Kobiety	2	8	46	16	4	25	574
Wiek							
do 24 lat	5	12	55	9	4	15	151
25-34	1	11	51	19	5	14	193
35-44	4	8	52	15	7	15	242
45-54	2	7	54	19	3	15	173
55-64	0	6	44	22	3	24	145
65 lat i więcej	2	6	35	13	3	41	186
Miejsce zamieszkania							
Wieś	3	9	40	14	5	28	403
Miasto do 20 tys.	3	7	62	11	5	12	119
od 21 do 100 tys.	1	7	46	18	6	21	218
101-500 tys.	1	9	54	18	2	16	241
501 tys.i więcej mieszk.	2	8	56	20	5	9	109
Region							
Północny	2	5	44	20	4	24	122
Zachodni	2	11	55	19	3	10	120
Środkowozachodni	4	8	45	13	5	26	169
Środkowy	3	9	52	16	4	16	177
Wschodni	2	10	50	12	3	22	148
Południowo-wschodni	1	4	50	16	3	25	184
Południowo-zachodni	2	11	44	17	3	19	171
Wykształcenie							
Podstawowe	2	8	36	13	5	36	376
Zasadnicze zawodowe	4	10	47	16	5	18	289
Średnie	1	7	57	18	5	11	346
Wyższe	1	2	77	19	0	1	80
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier.,inteligencja	1	1	71	19	0	8	69
Prac.umysł.niż.szczebła	5	7	59	14	5	9	91
Pracownicy fiz.- umysł.	2	9	55	24	7	3	66
Robotnicy wykwalifikowani	1	12	55	20	3	9	110
Robotnicy niewykwalifik.	6	8	30	14	11	32	68
Rolnicy	2	8	41	13	4	32	72
Prywatni przedsiębiorcy	0	9	47	22	5	16	42
Bierni zawodowo							
Renciści	1	4	40	15	6	35	139
Emeryci	2	5	41	19	2	31	208
Uczniowie i studenci	0	20	69	7	0	4	59
Bezrobotni	3	11	46	13	7	20	102
Gospodynie domowe i inni	7	15	49	8	5	15	62
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	2	9	53	21	4	13	111
Sektor państwowy	3	6	63	12	5	10	127
Sektor prywatny	2	10	46	23	5	13	216
Spółdzielczość	5	3	60	9	0	22	24
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 150 zł	3	10	44	13	6	24	194
151 - 225	1	6	46	15	5	27	156
226 - 325	2	9	44	19	5	20	281
326 - 425	3	9	54	14	2	18	193
Powyżej 426 zł	2	6	61	17	3	12	209
Ocena własnych war. mater.							
Złe	1	6	43	18	8	24	354
Średnie	3	9	48	16	3	20	519
Dobre	1	9	58	12	4	16	218
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	2	6	46	13	2	32	141
Raz w tygodniu	2	9	49	17	5	19	885
Kilka razy w roku	1	8	46	19	9	17	43
W ogóle nie uczestniczy	9	0	63	8	0	19	18
Poglądy polityczne							
Lewica	2	9	59	9	3	17	244
Centrum	3	11	49	18	6	13	314
Prawica	3	4	54	19	9	15	297
Trudno powiedzieć	1	9	29	16	3	42	233

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, za trzy miesiące za taką samą sumę pieniędzy jak dziś będzie można kupić: 1 - tyle samo lub prawie tyle samo różnych towarów; 2 - trochę mniej; 3 - dużo mniej różnych towarów niż dzisiaj

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	50	40	4	1089
Płeć					
Mężczyźni	8	52	37	3	514
Kobiety	5	49	42	4	574
Wiek					
do 24 lat	15	58	25	2	150
25-34	5	54	38	3	193
35-44	8	55	34	3	242
45-54	4	47	48	2	173
55-64	2	40	54	4	145
65 lat i więcej	4	45	42	9	185
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	52	38	6	403
Miasto do 20 tys.	9	50	39	2	118
od 21 do 100 tys.	6	44	48	2	216
101-500 tys.	8	53	36	2	242
501 tys. i więcej mieszk.	11	52	36	2	109
Region					
Północny	7	54	34	5	121
Zachodni	3	46	48	2	120
Środkowo-zachodni	10	49	36	5	169
Środkowy	10	47	42	2	175
Wschodni	7	54	35	4	148
Południowo-wschodni	3	54	39	4	184
Południowo-zachodni	4	48	44	4	171
Wykształcenie					
Podstawowe	3	45	45	7	375
Zasadnicze zawodowe	10	46	41	3	288
Średnie	7	57	35	1	346
Wyższe	5	64	30	1	79
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	59	35	0	69
Prac. umysł. niż. szczebla	11	61	26	2	91
Pracownicy fiz.- umysł.	18	51	31	0	66
Robotnicy wykwalifikowani	8	48	44	0	110
Robotnicy niewykwalifik.	3	46	49	2	67
Rolnicy	5	43	50	2	72
Prywatni przedsiębiorcy	10	49	33	8	42
Bierni zawodowo					
Renciści	2	51	38	9	139
Emeryci	3	39	52	6	207
Uczniowie i studenci	14	68	15	2	59
Bezrobotni	5	56	39	1	102
Gospodynie domowe i inni	3	55	34	8	62
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	7	48	43	2	111
Sektor państwowy	6	55	39	0	127
Sektor prywatny	13	53	32	2	216
Spółdzielczość	6	47	43	3	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	2	48	44	6	194
151 - 225	6	49	44	1	156
226 - 325	6	48	43	3	279
326 - 425	7	48	41	4	193
Powyżej 426 zł	11	61	27	1	209
Ocena własnych war. mater.					
Złe	4	39	54	3	354
Średnie	5	54	36	4	517
Dobre	14	59	24	3	218
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	45	46	5	141
Raz w tygodniu	6	51	40	3	883
Kilka razy w roku	16	54	28	1	43
W ogóle nie uczestniczy	13	61	24	3	18
Poglądy polityczne					
Lewica	9	58	32	2	244
Centrum	8	49	39	3	313
Prawica	3	51	44	2	297
Trudno powiedzieć	5	44	43	8	232